

**AZ
Sint-Jan
Brugge**

**AZ
S.J.**

Onthaalbrochure

Palliatieve zorgenheid

SP1

Beste student

Beste medewerker

Van harte welkom op de afdeling. Met deze brochure willen we je in het kort informeren over de werking van onze dienst en je al een beeld geven van de meest voorkomende pathologieën en onderzoeken.

We staan erop je individueel te begeleiden in de hoop dat je je hierbij vlug "thuis" zal voelen. Voor bijkomende informatie kan je terecht bij de collega's, hoofdverpleegkundige, artsen ...

Wij wensen je alvast een fijne en zeer leerrijke stage en veel werkvreugde toe.

Namens het hele team.

Inhoud

Voorstelling van de dienst.....	4
Organisatie van de afdeling.....	7
Verwachtingen van de student	8
Vorbereiding voor de student.....	9
Notities	10

Voorstelling van de dienst

De palliatieve zorgenheid de Vlinder is gelegen in de gebouwen van SFX, Spaanse loskaai 1, 8000 Brugge. We bevinden ons op de 1e verdieping (A1).

050 47 01 30

Palliatieve.ZorgenMinnewater@azsintjan.be

Voorstelling team

Hoofdverpleegkundige: Mieke Vannoote

050 45 01 31

mieke.vannoote@azsintjan.be

Artsen:

- Dr. Vanopdenbosch (medisch diensthoofd)
- Dr. Schildermans
- Dr. Tant
- Dr. Van Damme
- Dr. Leleu
- Dr. Vandycke
- Dr. Loveniers

Andere medewerkers op de dienst

- Artsen
- Hoofdverpleegkundige
- Bachelor in de verpleegkunde
- Gegradueerd verpleegkundigen
- Logistieke medewerkers
- Vrijwilligers
- Muziektherapeut
- Priester
- Moreel consulent
- Psychologen
- Kinesitherapeuten
- Maatschappelijk werker

Verschillende settingen van de palliatieve zorg

Palliatieve zorgseenheid de Vlinder (PZE)

De PZE is een kleine huiselijke eenheid met 9 SP-bedden voor ongeneeslijk zieken die op relatief korte termijn zullen sterven. Het is bedoeld voor mensen die het curatieve karakter van het ziekenhuis niet meer nodig hebben en om verschillende redenen niet langer thuis kunnen blijven.

Een speciaal daartoe opgeleid multidisciplinair team staat ter beschikking van de patiënten en hun omgeving.

De PZE is een uniek samenwerkingsverband tussen het AZ Sint-Jan Brugge, het AZ Sint Lucas Brugge en het netwerk Palliatieve Zorg Noord-West-Vlaanderen: Heidehuis.

Palliatieve zorg thuis (PZT)

Voor een ongeneeslijk zieke is zijn thuis de meest vertrouwde omgeving om het leven af te ronden.

Bij de palliatieve benadering thuis speelt de huisarts een centrale rol. De arts wordt hierin vaak bijgestaan door andere diensten van de eerstelijnsgezondheidszorg. Voor specifieke problemen in de palliatieve zorgverlening kunnen zij informatie en ondersteuning vragen aan het Palliatieve Zorg Thuis-team (PZT). Het PZT-team bestaat uit 8 verpleegkundigen, een arts-specialist, 2 huisartsen, een psycholoog en een vrijwilligersequipe.

Palliatieve Zorg Dagcentrum Heidehuis (PZD)

Een dagcentrum is aanvullend op de thuissituatie. Doordat de patiënt 1 of 2 keer per week naar het dagcentrum gaat, wordt het in de thuissituatie kunnen blijven meer haalbaar voor de patiënt en zijn omgeving en kan een ziekenhuisopname of een opname op de PZE uitgesteld of vermeden worden.

Het team van het Palliatieve Zorg Dagcentrum bestaat uit verpleegkundigen, een psycholoog en een aantal vrijwilligers. Een arts komt dagelijks langs en neemt zo nodig contact met de huisarts. Het dagcentrum is gelegen in de Fazantendreef 11 in Sint-Michiels (ook de PZT heeft hier zijn vaste stek).

Palliatieve Support teams (PST) in ziekenhuizen en woonzorgcentra

In de ziekenhuizen kunnen de behandelende arts en de afdelingsverpleegkundigen ondersteuning vragen aan het PST-team, bestaande uit verpleegkundigen, artsen e.a. medewerkers met expertise in palliatieve benadering. In alle ziekenhuizen wordt er op hun manier ook samengewerkt met vrijwilligers.

Ook in de woonzorgcentra is er een palliatieve zorgcoördinator die samen met collega's en de behandelende huisarts deze zorg kan bieden. Het PZT-team en eventueel een vrijwilliger van het PZT-team kunnen ook worden ingeschakeld in een woonzorgcentrum.

Visie van de palliatieve zorgseenheid

De palliatieve zorgseenheid (PZE) vertrekt vanuit de visie van het Netwerk Palliatieve Zorg Noord-West-Vlaanderen. Het is een verblijfseenheid voor ongeneeslijke zieken uit de regio Noord-West-Vlaanderen voor wie curatieve therapie geen verbetering kan brengen en die op relatief korte termijn zullen sterven. Een aantal van de patiënten zijn mensen uit de thuiszorg waarvoor de mantelzorg onvoldoende ondersteuning kan bieden, daarnaast is de PZE thuisvervangend voor ziekenhuispatiënten die niet naar huis kunnen. De PZE staat ook open voor patiënten die een tijdelijke opvang nodig hebben bijvoorbeeld voor de op puntstelling van pijnmedicatie.

Op de PZE streven we ernaar om mensen waardig te laten sterven. Er wordt een totaalzorg verleend binnen een huiselijk kader. Er wordt tijd vrijgemaakt om dingen te doen die men altijd al uitstelde,

belangrijke momenten te vieren, afscheid te nemen, woorden te geven aan wat leeft. We nemen tijd om samen op weg te gaan met de patiënt en zijn omgeving in een intens gebeuren. De aangeboden zorg stelt altijd de autonomie van de patiënt centraal. We staan open voor vragen en wensen van de patiënt en de omgeving. Ook naar een vraag om euthanasie wordt geluisterd. We begeleiden de patiënt volgens de visie van het Netwerk om deze vraag voor zichzelf uit te klaren en een goede beslissing te nemen.

Het multidisciplinair team, waar de huisarts – indien gewenst- deel van uitmaakt, biedt een palliatieve zorg op maat waarbij we de patiënt en zijn naasten benaderen in hun totaliteit met respect voor privacy en op het tempo van de patiënt. We hebben oog voor fysieke, psychische en spirituele noden. Op fysiek vlak gaat onze aandacht vooral naar pijn en symptoomcontrole waar we ook de mogelijkheid bieden aan de naasten om deel te nemen aan de zorg met de grenzen die de patiënt en de naasten zelf stellen.

Psychologisch proberen we plaats, tijd en ruimte te geven aan emoties eigen aan het levenseinde. De sociale zorg bestaat uit hulp bieden en informatie geven over praktische, financiële en administratieve zaken en moeilijke sociale relaties bespreekbaar maken.

Spiritueel schenken we aandacht aan de waarden die de patiënt geeft aan het leven. We werken in een pluralistische geïnspireerde organisatie waarbij elke religieuze of filosofische overtuiging wordt gerespecteerd. De palliatieve eenheid probeert leven aan de dagen toe te voegen om deze zo zinvol en waardig te laten zijn tot het einde. Bezoekuren zijn er niet, huisdieren mogen altijd een bezoek brengen mits respect voor de andere patiënten. Maar ook voor het team wordt zorggedragen. Dit gebeurt in dagelijkse en wekelijkse overlegmomenten maar ook door vorming en intervisie aan te bieden.

Visie op vrijwilligerswerk

De vrijwilligerswerking vertrekt vanuit de visie van het Netwerk Palliatieve Zorg Noord-West-Vlaanderen. Het werken met vrijwilligers in het Netwerk is een bewuste keuze.

Een vrijwilliger brengt het niet-professionele, het gewoon (mede)mens-zijn in. Het is eigen aan onze visie op palliatieve zorg dat sterven een normaal en natuurlijk gebeuren mag zijn. De keuze voor vrijwilligers in onze organisatie kadert in een palliatieve zorgverlening gericht op maximale ondersteuning van de zieke mens en zijn omgeving.

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage in de kwaliteit van palliatieve zorgverlening. Een vrijwilliger is in de eerste plaats 'een medemens'.

Vrijwilligers leveren ook een belangrijke bijdrage in de kwantiteit van palliatieve zorgverlening. Zonder vrijwilligers kunnen we onze opdracht niet realiseren omdat het financieel niet haalbaar is om een zorgcultuur van hoge kwaliteit te realiseren met enkel professionele zorgverleners. De samenwerking met vrijwilligers biedt hiertoe een oplossing. Een vrijwilliger doet geen beroepsvervangend werk, vervangt de zorg en de professionele zorgverlener niet, maar vult ze aan, versterkt ze en vergroot de draagkracht ervan. Op die manieren realiseren ze een belangrijke en onontbeerlijke bijdrage in het uitdragen van het palliatief gedachtengoed.

'Vrijwillige zorg' is geen vrijblijvende aangelegenheid, zowel de organisatie als de vrijwilliger engageren zich hiertoe. Het engagement van de organisatie bestaat erin dat vrijwilligers zorgvuldig worden geselecteerd, gevormd en permanent worden begeleid. Het engagement van de vrijwilliger bestaat erin dat deze zich houdt aan afspraken, vorming volgt en voor zichzelf zorgt.

Organisatie van de afdeling

Uurrooster

Het uurrooster bestaat uit:

- Vroegdienst: 06.30 – 14.30 uur
- V4: 08.30 – 12.30 uur
- Dagdienst: 08.30 – 16.30 uur
- Laatsdienst: 13.30 – 21.30 uur
- Nachtdienst: 21.00 – 07.00 uur

Dagindeling

06.30 – 07.00 uur	Overdracht van nachtdienst naar vroegdienst
07.00 uur	Nazicht van alle patiënten door de toegewezen verpleegkundige. Start van de zorg, met aandacht voor het ritme van de patiënt.
08.00 – 08.15 uur	Overdracht naar de vrijwilliger en logistiek assistent
08.30 – 09.00 uur	Overdracht naar de dagverantwoordelijke en de V4
	De verpleegkundige vroegdienst is verantwoordelijk voor de totaalzorg van haar toegewezen patiënten (verpleegtechnische zorg, medicatie, maaltijden, familieopvang enz.) Na de zorg doe je de rapportage in het verpleegkundig dossier. Tijdens de middag is er mogelijkheid om een korte lunch te nemen. Tijdens die periode blijf je verder verantwoordelijk voor de zorg van de patiënten.
13.30 – 14.30 uur	Overdracht van de vroegdienst naar de laatsdienst. Er is ook mogelijkheid om dieper in te gaan op een bepaalde casus.
	Op donderdag is het multidisciplinair teamoverleg samen met de artsen, psychologe, verpleegkundigen, eventueel huisartsen, medisch maatschappelijk werker, moreel consulent en priester.
14.30 uur	Nazicht van alle patiënten door de laatsdienst, aanbieden van een koffie, relaxatie, opvang familie ... en terug totaalzorg van de patiënt.
Vanaf 17.00 uur	Klaarmaken van het avondmaal en hulp bieden
Vanaf 18.00 uur	Avondzorg aanbieden
21.00 uur	Overdracht naar de nachtdienst
21.30 uur	Nazicht van alle patiënten door de nachtdienst, installeren voor de nacht. Klaarzetten van de medicatie. Gedurende de hele nacht regelmatig toezicht en zorg waar nodig.

Verwachtingen van de student

Algemene verwachtingen

- Goede voorbereiding van de stage. De student moet het introductieverslag degelijk gelezen hebben. Neem contact op met de stageplaats voor de start van de stage, eventuele vragen kunnen dan gesteld worden
- Persoonlijke doelstellingen worden in de eerste stageweek aan de mentor voorgelegd en besproken. Op die manier kan samen met de mentor nagegaan worden hoe deze doelstellingen bereikt kunnen worden
- Werken in teamverband: inzet en hulp naar anderen toe. De student springt spontaan bij waar nodig
- Beleefdheid en begrip voor elkaar, ook op drukke momenten
- Er wordt verwacht dat de student stipt is op stage, een verzorgd voorkomen heeft en een correcte taal hanteert
- Ieder teamlid, ook studenten, dragen bij tot een goede groepsgeest
- Leergierigheid
- De mate waarin de student kennis en vaardigheden opdoet hangt in grote mate af van het initiatief van de student. Deze moet durven vragen stellen naar het waarom van verpleegkundige handelingen
- Je bent verantwoordelijk voor je eigen leerproces. Dit houdt in dat je zelf specifieke leermomenten en feedback aan de mentor vraagt en zelf zorgen voorbereidt voor de begeleidingsdag met de docent
- Patiëntgerichtheid. De student mag de psychische noden van de patiënt niet uit het oog verliezen. Hierop moet hij/ zij adequaat leren reageren, eventueel door de verantwoordelijke verpleegkundige te verwittigen
- De student moet leren om correcte en patiëntgerichte informatie te geven
- Verantwoordelijkheid nemen: een goede theoretische basis en kennis van de basisprincipes
- Een goede theoretische kennis van de interventies en een minimum aan vaardigheid zijn vereist. Bij het uitvoeren van de handelingen moeten de basisprincipes in acht genomen worden. De student zal tijdens de stage de leerstof proberen te integreren in de praktijk
- Rapportage, zowel mondeling als schriftelijk is van groot belang
- Je voorstellen aan het personeel en patiënten
- Er wordt verwacht dat je altijd net en verzorgd op de verpleegeenheid aankomt. Dit is een zaak van persoonlijke hygiëne
- Initiatief nemen om de aanwezige leermomenten te benutten

Verantwoordelijkheid

- Bij afwezigheid of ziekte verwittig je altijd de afdeling voor de aanvang van de stage op het telefoonnummer 050 47 01 30
- Zelf de school verwittigen bij ziekte

Beroepsgeheim

- Alles wat je verneemt op de afdeling over patiënten valt onder het beroepsgeheim. Er worden geen documenten met identificatie van de patiënt meegenomen naar huis!

Vorbereiding voor de student

- Vooraf de hoofdverpleegkundige contacteren
- Onderstaande links openklikken en al eens lezen

azsintjan.be

Jobs en stages → Stages → Stage zorg → onderaan bij “documenten doornemen” vind je alle nodige info

De eerste dag:

- De stagecoördinator en de begeleidingsverpleegkundigen plannen telkens om 13.30 uur een onthaal op maandag voor de studenten van o.a. volgende scholen: Vesalius, ZOWE, Vives, Howest ... Dit onthaal wordt gevolgd door een laatsdienst

De plaats van afspraak is aan het onthaal en het onthaal bestaat uit:

- Opwachten aan de voordeur voor een welkomstwoordje
- Begeleiden naar de kleedkamers en tijd geven om je om te kleden
- Rondleiding binnen onze campus met de belangrijkste plaatsen
- Na de rondleiding een kleine presentatie met vooral afspraken en verwachtingen
- Zo nodig begeleiden naar de stageplaats

Doelen tijdens tussentijdse en eindevaluaties

Het is de bedoeling dat de student bij aanvang van de stage een schriftelijk overzicht met stagedoelen voorlegt en overloopt met de mentoren.

In de stagedoelen kun je je sterke punten, verder te ontwikkelen punten en zwakke punten vooropstellen. De student is verantwoordelijk voor het eigen leerproces en de vraag naar feedback. Er wordt verwacht van de student dat deze zelf initiatief neemt om leermomenten op te zoeken en handelingen in te oefenen.

Eventuele zorgen worden achteraf besproken met de student zodat hij/zij hieruit leert voor de toekomst. Het groeiproces van de student zal voor de evaluatie bepalend zijn.

Tijdens de stageperiode zijn er 2 officiële evaluatiemomenten. Deze worden (bij voorkeur) altijd met de mentoren en de begeleiding van school uitgevoerd. Zowel de student als de mentoren bereiden deze evaluatiemomenten voor aan de hand van evaluatieformulieren.

Vergeet niet:

Voor elk probleem, groot of klein en van welke aard ook, spreek met de hoofdverpleegkundige, mentoren en/of verpleegkundigen waar je je goed bij voelt. Blijf niet met problemen zitten, dit zou je stage ongunstig kunnen beïnvloeden.

Alvast veel succes met de stage!

[illegible]

Indien ik je dragen kon ...

Indien ik je dragen kon
over de diepe grachten
van je gesukkel heen,
dan droeg ik je,
uren en dagen lang.

Indien ik de woorden kende
om antwoorden te geven op je duizenden vragen
over liefhebben en gelukkig worden,
dan praatte ik met je,
uren en dagen lang.

Indien ik vrede in je hart kon planten
door geduldig te wachten en te hopen
tot het zaad van de vrede in je openbrak,
dan wachtte ik,
uren en dagen lang.

Indien ik genezen kon wat omgaat in je hart
aan onmacht, ontevredenheid
en overwerkt verdriet
dan bleef ik naast je staan,
uren en dagen lang.

Maar ik ben niet groter,
niet sterker dan jij
en ik weet niet alles
en ik kan niet zoveel
ik ben maar een vriend op je weg,
al uren en dagen lang.

En ik kan alleen maar hopen
dat je dit weet:
je hoeft nooit alleen te vechten
of te huilen
als je een vriend hebt
voor uren en dagen lang.

(Marcel Weemaes)

Goede zorg laat niemand achter

Palliatieve zorgenheid

SP1

050 47 01 30

Palliatieve.ZorgenMinnewater@azsintjan.be

**AZ
Sint-Jan
Brugge**

AZ Sint-Jan Brugge AV

Campus Sint-Jan, Ruddershove 10, 8000 Brugge, 050 45 21 11

Campus SFX, Spaanse Loskaai 1, 8000 Brugge, 050 47 04 70

info@azsintjan.be – www.azsintjan.be

**AZ
Sint-Jan
Brugge**